

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра філософії, біоетики та історії медицини
ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЗНАВСТВА ІНСТИТУТУ ФІЛОСОФІЇ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
ЦЕНТР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ "HUMANUS" (Болгарія)
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ ТА МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ КОМЕНСЬКОГО В БРАТИСЛАВІ (Словаччина)

ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ ТА МЕДИЦИНИ В ПОСТСЕКУЛЯРНУ ДОБУ

матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького)

11 – 12 червня 2020 р.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра філософії, біоетики та історії медицини
ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА ІНСТИТУТУ ФІЛОСОФІЇ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
ЦЕНТР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ "HUMANUS" (Болгарія)
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ ТА МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ КОМЕНСЬКОГО В БРАТИСЛАВІ (Словаччина)

ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ ТА МЕДИЦИНИ В ПОСТСЕКУЛЯРНУ ДОБУ

матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького)

11 – 12 червня 2020 р.

Київ
Видавництво НМУ ім. О. О. Богомольця

2020

УДК 2+61] (062)

Р 36

Філософія релігії та медицини в постсекулярну добу: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького). – К.: НМУ ім. О. О. Богомольця, ВР ІФ ім. Г. С. Сковороди НАНУ, 2020. – 251 с.

ISBN 978-966-02-9270-3

Редакційна колегія:

Кучин Юрій Леонідович – перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти НМУ ім. О. О. Богомольця, професор.

Земсков Сергій Володимирович – проректор з наукової роботи та інновацій НМУ ім. О. О. Богомольця, професор.

Скрипник Рімма Леонідівна – проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародних зв'язків та європейської інтеграції НМУ ім. О. О. Богомольця, професор.

Филипович Людмила Олександрівна – завідувач відділу філософії та історії релігії Відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України, професор.

Відповідальні редактори:

Васильєва Ірина Василівна – завідувач кафедри філософії, біоетики та історії медицини НМУ ім. О. О. Богомольця, професор

Шевченко Сергій Леонідович – професор кафедри філософії, біоетики та історії медицини НМУ ім. О. О. Богомольця

Технічні редактори:

Васюк Ірина Василівна – пошукач кафедри філософії, біоетики та історії медицини НМУ ім. О. О. Богомольця

Лапутько Анна Валеріївна – старший лаборант кафедри філософії, біоетики та історії медицини НМУ ім. О. О. Богомольця

Затверджено до друку Вченою радою Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (протокол № 10 від 27 травня 2020 р.)

ISBN 978-966-02-9270-3

© НМУ ім. О. О. Богомольця, 2020
© ВР ІФ ім. Г. С. Сковороди НАНУ, 2020

Література:

1. Зноско В. Христа ради юродивый иеросхимонах Феофил, подвижник и прозорливец Киево-Печерской Лавры (с историческими комментариями). Репринтное изд. 1906 г. – К.: 2001. – С. 46-48.
2. Київ: Енциклопедичний довідник / За редакцією А. В. Кудрицького. – К.: Головна редакція Української Радянської Енциклопедії, 1981. – 736 с.
3. Монастыри и храмы Киева. Справочник-путеводитель, составитель Александр Кандинский. – Киев, 2009. – 50 с.

Черкасов В. Г., Дзевульська І. В., Маліков О. В.,
НМУ імені О. О. Богомольця,
alexandrvm@ukr.net

ДУХОВНІ ТА МОРАЛЬНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ

В медичному університеті перша наука, що наближує студентів до майбутньої лікарської діяльності та закладає підвалини спеціалізованих знань – анатомія людини. Кафедра анатомії людини – перший важливий рубіж, що мусять подолати колишні абітурієнти. З вивчення анатомії починається пізнання медицини. Анатомія є першою сходинкою, що забезпечує формування лікарського мислення, закладаючи підґрунтя професійних знань. Без оволодіння анатомічним матеріалом набути спеціалізованих навичок майбутньому лікареві неможливо. Якості, притаманні лікарю – почуття відповідальності та обов'язку, працьовитість, стриманість, доброзичливість, чуйність і повага до людей, мають виховуватись при викладанні першого предмету медичного профілю – анатомії людини.

Бачення мертвого тіла, зустріч із трагізмом смерті, розуміння відповідальності майбутнього лікаря за здоров'я та життя людей лякають слабких, проте загартовують сильних. Колишні учні, які лише вчора мріяли про медицину, переконуються у величї тих завдань, що їм доведеться здолати впродовж навчання. А вже саме з цієї сходинки життя беруть початок витoki єдності лікарської майстерності і духовності, благородства і гуманізму [1, с. 140].

Моральне виховання студента характеризує міру його розвитку і саморозвитку переконань, моральних цінностей, умінь, знань і здібностей, які студент виявляє в різних ситуаціях моральної діяльності та морального вибору. Отже, перед викладачами вищих медичних закладів стоїть головне завдання – підготовка людини відповідальної, здатної самостійно оцінювати події навколо себе й будувати свою діяльність відповідно до інтересів оточуючих людей. Вирішення цього завдання пов'язане з формуванням стійких духовних та моральних властивостей людини.

Значний інтерес до проблем морального виховання особистості представляли вітчизняні мислителі ще з періоду Київської Русі – Святослав,

Володимир Мономах, а також відомі просвітителі – Г. Сковорода, П. Могила, Ф. Прокопович, М. Пирогов, І. Сєченов, С. Боткін, І. Павлов, В. Войно-Ясенецький та інші.

Адже справжнім фахівцем у галузі медицини може стати лише той, хто обирає професію за покликанням, той, чиє серце болить чужою бідю, хто відчуває обов'язок перед кожним хворим. Саме такі молоді люди ставлять собі за мету постійно здобувати ту кількість знань, яка є підґрунтям нелегкого професійного досвіду, що безперестанку поповнюватиметься протягом усього життя [2, с. 210]. Більшість моральних рис особистості невід'ємні від професії лікаря: гуманність, милосердя, співчуття, співпереживання, делікатність не даються від народження, вони формуються в процесі виховання, зокрема під час навчання в університеті. Передумовою формування гуманного відношення до людини є основний принцип гуманізму: людина – найвища цінність. Професія лікаря вимагає шанобливого відношення не лише до життя, але й до смерті. Таким чином, необхідно дотримуватись певних етичних настанов, що є обов'язковими для кожного студента. Не менш важливу роль під час формування у студентів особистих переконань щодо необхідності наслідування етично зумовленим правилам відіграють умови, в яких проходить процес навчання [3, с. 77].

Студентам роз'яснюють норми, яким потрібно слідувати під час навчального процесу, виходять з духовних та етичних принципів щодо поваги до людини, християнської моралі в анатомії та багаторічного досвіду викладання анатомії людини на кафедрі. Відмічається, що милосердя та здатність до співпереживання, вміння знаходити необхідні для моральної підтримки хворого слова слугують головними характеристиками процесу надання лікарем допомоги пацієнтові [4, с. 475].

Співробітниками кафедри прищеплюються майбутнім лікарям почуття поваги до мертвих, тому що для лікаря не існує іншого закону, окрім вивчення людини на користь людини. Саме тому, про це студентам нагадує відомий вислів: "Це місце, де мертві навчають живих".

Література:

1. Дзевульська І. В., Маліков О. В. Співіснування анатомії та релігії в світі деяких історичних фактів. // Релігія та медицина. – К.: 2019. – С. 139-142.
2. Святитель Лука (Войно-Ясенецький). Наука и религия. – М.: 2001. – 316 с.
3. Ковальчук О. І., Дзевульська І. В., Маліков О. В. Моральне виховання студентів під час викладання анатомії людини. // Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників медичної науки. – Л.: 2013. – С. 76-78.
4. Черкасов В. Г., Маліков О. В. Колекція препаратів кафедри анатомії людини, її роль у навчально-виховній роботі зі студентами. – Вісник ВНМУ, № 3 (Т. 23). – В.: 2019. – С. 475-479.